

Przedmowa

Wojna europejska ma swą główną przyczynę w sprzeczności dążeń trzech mocarstw: Niemiec, Rosji i Anglii. Rozwój przemysłu niemieckiego wymagał nowych rynków. Niemcy chciały z pomocą Austro-Węgier utorować sobie przez Bałkany drogę handlową do Morza Śródziemnego, a jednocześnie w głąb Azji rozciągnąć swoje wpływy wzdłuż kolei bagdadzkiej. By tego dokonać, stworzyły armię najpotężniejszą w świecie i powzięły zamiar zbudowania najpotężniejszej w świecie floty. Armia miała pobić Rosję i obezwładnić Francję; flota miała pobić Anglię.

Rosja od dawna umacniała swoje wpływy na Półwyspie Bałkańskim, by we właściwej porze zająć cieśniny i Konstantynopol; musiało więc dojść do starcia Niemiec z Rosją. Anglia nie mogła patrzeć obojętnie na pchanie się Niemiec w stronę Indii i Kanału Sueskiego; stąd udział Anglii w obecnej wojnie. Ta wojna, największa w dziejach świata, wyrzuci ogromny wpływ na dalsze losy ludzkości. Ta wojna niewątpliwie wyzwoli Polskę.

Wybuch wojny nastąpił przedwcześnie, z powodu zamachu w Sarajewie. Niemcy żywili nadzieję, że Anglia pozostanie neutralna. Ale Anglia, poruszona złamaniem neutralności Belgii, pospieszyła z pomocą Francji. W bitwie nad Marną pochód Niemców ku Paryżowi wstrzymano. Odtąd Niemcy na zachodzie aż do bitwy pod Verdun bronili się tylko, z Włochami też walczyli obronnie, Serbię przy pomocy Bułgarów zmiażdżyli łatwo. Główne walki były toczone na terenie wschodnim – na ziemiach Polski. Przez te ziemie kilkakrotnie przelała się fala powodzi wojennej. Zniszczenie, nędza, jakie z tego wynikły, przechodzą wyobraźnię ludzką. Podać obrazy tego zniszczenia, unaocznic bieg wojny za pomocą słowa i fotografii – oto główne cele, jakie miano na uwadze przy układaniu niniejszej książki.

Kwiecień 1916

